

Consultatieverslag Besluit tot wijziging van het Handelsregisterbesluit 2008 en het Uitvoeringsbesluit Wwft 2018 in verband met de registratie van uiteindelijk belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten ter implementatie van de gewijzigde vierde anti-witwasrichtlijn (Implementatiebesluit registratie uiteindelijk belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten)

Ministerie van Financiën, 9 januari 2020

1. Inleiding

Een ontwerp van het Implementatiebesluit registratie uiteindelijk belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten is van 20 mei tot en met 1 juli 2019 openbaar geconsulteerd. Hierop zijn 22 reacties ontvangen, waarvan 18 openbare reacties. Hieronder wordt op de belangrijkste zaken ingegaan die in deze reacties naar voren zijn gebracht.

2. Algemeen

In enkele reacties zijn meer algemene opmerkingen gemaakt over de wenselijkheid en toegevoegde waarde van een UBO-register. Deels komen deze reacties overeen met consultatiereacties op het wetsvoorstel en deels met position papers die ten behoeve van een hoorzitting in de Tweede Kamer over het UBO-register zijn ingediend. Deze algemene opmerkingen over het UBO-register raken niet aan de zaken die in het onderhavige besluit worden geregeld en hier wordt dan ook niet op ingegaan in dit verslag.

3. Aard en omvang economisch belang

Naar aanleiding van verschillende reacties zijn de bepalingen over de aard en omvang van het economisch belang en de toelichting daarop verduidelijkt. Expliciet is gemaakt dat de bandbreedtes voor de omvang van het belang enkel van toepassing zijn op aandelen, stemrechten of eigendomsbelang. Ten aanzien van de onderbouwende documentatie is verduidelijkt dat het ook om een deel van de desbetreffende documenten kan gaan en is de restcategorie van documenten aangevuld.

In een reactie is gevraagd of bij elke wijziging in het belang de opgave geactualiseerd moet worden, ook als de bandbreedte niet wijzigt, wordt het volgende opgemerkt. Wijzigingen zijn enkel nodig als de gegevens in het register niet meer actueel zijn. Entiteiten behoeven enkel de bandbreedte van het economisch belang van een UBO op te geven en niet het exacte belang. Als een wijziging in het economisch belang optreedt, maar geen sprake is van een andere bandbreedte dan is geen aanpassing noodzakelijk. De onderbouwende documentatie is in dat geval niet meer geheel actueel, maar het verschil met de actuele situatie is in ieder geval minder dan 25 procent. Bevoegde autoriteiten hebben toegang tot de onderbouwende documentatie. Zij hebben daarmee het exacte belang in beeld op het moment van inschrijving of als de entiteit een wijziging heeft doorgegeven.

4. Afscherming

Een groot aantal partijen heeft opmerkingen gemaakt over het afschermingsregime. Daarbij is voornamelijk de vraag gesteld of het regime niet te beperkt is ingericht ten opzichte van de richtlijntekst. In enkele reacties is gevraagd om de Kamer van Koophandel een algemene bevoegdheid toe te kennen om bij onevenredige risico's op ontvoering, fraude, e.d. tot afscherming te besluiten. In andere reacties wordt juist de vraag gesteld of de Kamer van Koophandel wel in staat is om afschermingsverzoeken te kunnen beoordelen. Daarnaast is in enkele reacties gevraagd of naast personen die onder curatele staan ook personen die onder bewind staan in aanmerking kunnen komen voor afscherming.

De richtlijn geeft als lidstaatoptie de mogelijkheid om in uitzonderlijke situaties gegevens van UBO's af te schermen. Het moet daarbij gaan om een onevenredig risico voor de betrokken UBO op onder meer ontvoering of fraude. Tevens kan tot afscherming worden overgegaan bij minderjarigen en handelingsonbekwamen. De regering heeft besloten van de lidstaatoptie gebruik te maken. Bij het operationaliseren is gekeken hoe dit het beste uitgevoerd kan worden. Hierbij is geconcludeerd dat de Kamer van Koophandel geen kennis en ervaring heeft om te kunnen beoordelen of in een individueel geval sprake is van een onevenredig risico op genoemde zaken. Dergelijke kennis behoort tot het domein van de politie en veiligheidsdiensten. In Nederland bestaat reeds een regime om bedreigde personen te beschermen. Dit regime wordt ook toegepast bij het afschermen van gegevens in een ander openbaar register met natuurlijke personen, namelijk het kadaster. Gezien het feit dat er reeds een afschermingsregime bestaat met een vergelijkbare strekking en het onwenselijk is om de politie en veiligheidsdiensten daarnaast nog een separate lijst aan te laten houden, is voor de uitvoering van het afschermingsregime voor het UBO-register aangesloten bij de bestaande lijsten van beschermde personen. De beoordeling ligt daarmee bij de instanties met de expertise op dit terrein en er wordt aangesloten bij bestaande processen.

Ten aanzien van de categorie handelingsonbekwamen zijn naar aanleiding van de consultatiereacties in het besluit naast personen die onder curatele staan ook personen die onder bewind staan toegevoegd.

5. Bevoegde autoriteiten

In enkele reacties is gevraagd om een nadere toelichting op de aanwijzing van de bijzondere opsporingsdiensten als bevoegde autoriteiten. Deze autoriteiten zijn verantwoordelijk voor de opsporing van onderliggende delicten aan witwassen en vanuit dat belang worden zij aangewezen als bevoegde autoriteiten. In de toelichting op de aanwijzing van de bevoegde autoriteiten is hier nader op ingegaan.

6. Uitwerking begrip uiteindelijk belanghebbende

In meerdere reacties is verduidelijking gevraagd over de zogenaamde pseudo-UBO. Op grond van de richtlijn moet het hoger leidinggevend personeel als UBO worden aangewezen als geen natuurlijke persoon op grond van eigendomsbelang of zeggenschap als UBO kan worden aangewezen. In Nederland is het begrip hoger leidinggevend personeel verduidelijkt in het Uitvoeringsbesluit Wwft 2018. Beoogd is daarin aan te geven dat iedere statutair bestuurder en, in geval van een personenvennootschap, iedere maat dan aangewezen moet worden als UBO. Omdat de tekst van het Uitvoeringsbesluit tot twijfel kon leiden of een keuze gemaakt kon worden tussen de bestuurders of maten dan wel dat alle bestuurders of maten aangewezen moeten worden, is dit nader verduidelijkt in het Uitvoeringsbesluit.